

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 18887/2023
09.05.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужилаца АА и ББ, обоје из ..., ВВ из ... и ГГ из ..., чији је заједнички пуномоћник Владимир Годорић, адвокат из ..., против туженог Хотелско туристичко угоститељско предузеће „Парк“ АД Нови Сад, чији је пуномоћник Немања Лужанин, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2531/21 од 02.03.2022. године, у седници одржаној дана 09.05.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2531/21 од 02.03.2022. године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова поступка по ревизији.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 2449/18 од 14.05.2021. године ставом првим изреке, одбијен је предлог туженог за одређивање прекида овог поступка. Ставом другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца АА, па је обавезан тужени да му исплати износ од 1.463.033,95 динара на име главног дуга и на име углавничене законске затезне камате износ од 1.238.023,64 динара, што укупно износи 2.701.057,59 динара, док је тужбени захтев преко досуђеног износа на име главног дуга па до траженог износа од 4.417.840,81 динара и као преко досуђеног износа на име углавничене законске затезне камате па до траженог износа од 3.314.388,12 динара одбијен. Ставом трећим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиље ББ па је обавезан тужени да јој исплати износ од 2.366.918,40 динара на име главног дуга и 2.577.765,99 динара на име углавничене законске затезне камате односно укупно 4.944.684,39 динара, док је тужбени захтев преко досуђеног на име главног дуга па до траженог износа од 4.247.906,69 динара као и преко досуђеног износа углавничене законске затезне камате па до траженог износа од 3.185.861,85 динара одбијен. Ставом четвртим изреке, тужбени захтев тужиоца ВВ је делимично усвојен, па је обавезан тужени да му исплати износ од 452.015,15 динара на име главног дуга и на име углавничене законске затезне камате износ од 760.735,91

динара, укупно 1.212.751,06 динара, док је тужбени захтев за исплату преко досуђеног износа на име главног дуга па до траженог износа од 544.243,56 динара као и преко износа на име углавничене законске затезне камате па до траженог износа од 928.388,12 динара, одбијен. Ставом петим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиље ГГ, па је обавезан тужени да јој на име главног дуга исплати износ од 289.051,39 динара, као и на име углавничене законске затезне камате износ од 505.072,66 динара, односно укупно 794.124,05 динара, док је тужбени захтев за исплату преко досуђеног износа на име главног дуга па до траженог износа од 362.585,33 динара, као и преко износа углавничене законске затезне камате па до траженог износа од 644.996,59 динара, одбијен. Ставом шестим изреке, обавезан је тужени да тужиоцима накнади укупне трошкове у износу од 425.500,00 динара. Ставом седмим изреке, тужиоци АА, ББ и ВВ су ослобођени обавезе плаћања судске таксе у овом поступку. Ставом осмим изреке захтев тужиље ГГ за ослобађање обавезе плаћања судске таксе у овом поступку одбијен.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 2531/21 од 02.03.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба тужилаца, а жалба туженог усвојена, па је првостепена пресуда у усвајајућем делу одлуке о тужбеним захтевима и одлуке о трошковима парничног поступка преиначена, тако што је одбијен тужбени захтев да се обавезе тужени да тужиоцима исплати и то АА износ од 1.463.033,95 динара на име главног дуга и 1.238.023,64 динара на име углавничене законске затезне камате, ББ износ од 2.366.918,40 динара на име главног дуга и 2.577.765,99 динара на име углавничене законске затезне камате, ВВ износ од 452.015,15 динара на име главног дуга и 760.735,91 динар на име углавничене законске затезне камате и ГГ на име главног дуга износ од 289.051,39 динара и износ од 505.072,66 динара на име углавничене законске затезне камате, обавезани тужиоци да туженом накнаде трошкове поступка у износу од 396.265,82 динара, док је у преосталом побијаном непреиначеном делу пресуда потврђена. Ставом другим изреке, обавезани су тужиоци да туженом накнаде трошкове жалбеног поступка у износу од 149.655,09 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиоци су благовремено изјавили ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужени је одговорио на ревизију тужилаца.

Испитујући побијану пресуду у складу са чланом 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11...10/23), у вези члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“ бр. 10/23), Врховни суд је оценио да ревизија тужилаца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Неосновано се ревизијом указује да је у поступку пред другостепеним судом учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана

394. ЗПП, односно да је другостепени суд утврдио другачије чињенично стање од првостепеног суда, а да није одржао расправу што је била обавеза по члану 394. став 1. тачка 1. ЗПП. Наиме другостепени суд је своје правно становиште засновао на чињеничном стању које је утврдио првостепени суд. Посебно у погледу обавештавања тужилаца о могућности да заснују радни однос код туженог и уручењу телеграма о обавештењу утврђујући, као и првостепени суд да АА, ББ, ВВ и сада пок. ДД нису примили наведене телеграме.

Према утврђеним чињеницама Град Нови Сад као закуподавац је са туженим као закупцем 30.08.2006. године закључио уговор о закупу пословног простора на Петроварадинској тврђави који је до тада користио ХТДП „Тврђава Варадин“. Чланом 7. овог уговора тужени као купац се обавезао да закључи уговор о раду са 50 запослених код претходног закупца ХТДП „Тврђава Варадин“ у року од 15 дана од дана закључења овог уговора. У тренутку када је закључен уговор о закупу тужиоци АА, ББ, ВВ и сада пок. ДД били су запослени код ХТДП „Тврђава Варадин“. Дана 01.09.2006. године одржан је састанак тадашњег власника туженог БЂ са запосленима код ранијег закупца, коме су присуствовали и тужиоци АА, ББ, ВВ и сада пок. ДД. На састанку се представио као нови купац, али им није саопштио садржину уговора о закупу нити предочио да је чланом 7. уговора тужени обавезан да са запосленима код претходног закупца заснује радни однос већ их је обавестио да ће бити позвани да закључе уговоре о раду са туженим. У циљу реализације обавезе из члана 7. уговора о закупу, тужени је запосленима код претходног закупца са списка који је тужени поседовао, упутио телеграме којим их је, у складу са одредбама уговора о закупу који је закључен између туженог и Града Новог Сада, позвао да се почев од 04.09.2006. године па закључно са 09.09.2006. године јаве кадровском одељењу туженог ради преузимања у радни однос. Телеграм овакве садржине нису примили АА, ББ, ВВ и сада пок. ДД који су имали сазнања да су поједине њихове колеге засновале радни однос код туженог. Тужиоци су у посед уговора о закупу од 03.08.2006. године дошли тек у мају месецу 2014. године када су се упознали са свим одредбама, па и одредбом члана 7. наведеног уговора након чега су се обратили Граду Новом Саду и његовим органима да се ангажују око решавања њиховог проблема указујући и на штету коју су претрпели због неизвршења ове уговорне одредбе. Тужени је 01.10.2015. године закључио уговор о давању у подзакуп пословног простора који је био предмет уговора о закупу од 30.08.2006. године трећем лицу, ланцу хотела „Brain“.

Пред Привредним судом у Новом Саду у току је парница по тужби ЈП „Пословни простор“ Нови Сад, као правног следбеника Града Новог Сада у погледу пословног простора који је предмет закупа, против туженог ради извршења уговорне обавезе из уговора о закупу у ком се основним тужбеним захтевом тражи исплата стеченог без основа, а евентуалним тужбеним захтевом обавезивање туженог да запосли 50 радника претходног закупца у којој су 15.03.2017. године овде тужиоци поднели тужбу за главно мешање са захтевом за накнаду штете на име изгубљене зараде која би им припала да је тужени извршио обавезу из члана 7. уговора о закупу, која је издвојена из списка и која је предмет ове парнице.

На основу ових чињеница, првостепени суд је закључио да је одредбом члана 7. уговора о закупу уговорено потраживање у корист трећих лица, овде тужилаца, и то право на заснивање радног односа код новог закупца сходно члану 149. Закона о облигационим односима (ЗОО), тако да су тужиоци стекли непосредно право према дужнику, туженом на заснивање радног односа код њега. Како тужени приликом извршења ове уговорне обавезе није предузео све потребне правне, али ни фактичке радње ради заснивања радног односа са тужиоцима који су у моменту закључења уговора о закупу били запослени код претходног закупца, то тужени као дужник из уговорног односа сагласно члану 262. став 1. ЗОО, тужиоцима дугује тражену штету због неизвршења уговорне обавезе због чега је усвојио тужбени захтев у делу који није застарео, имајући у виду доспелост обавезе 14.09.2006. године и подношење тужбе као и да је 01.10.2015. године тужени издао у подзакуп наведени пословни простор.

Другостепени суд није прихватио овакво правно становиште првостепеног суда, већ је из утврђеног чињеничног стања закључио да сходно члану 262. став 1. и 2. ЗОО основно дејство обавезе је обавеза дужника да је испуни у свему како она гласи и овлашћењу повериоца да захтева њено испуњење, а за случај да дужник не испуни обавезу или задоцни са њеним испуњењем да поверилац има право захтевати и накнаду штете коју је због тога претрпео, па како тужиоци нису тражили извршење обавезе, заснивање радног односа код туженог, то немају право на накнаду штете због неизвршења уговорне обавезе у виду измакле зараде. Стога је другостепени суд оценио тужбени захтев неоснованим и као таквог га одбио.

Правно становиште другостепеног суда као правилно прихвата и Врховни суд.

Према одредби члана 149. став 1. ЗОО када неко уговори у своје име потраживање у корист трећег, трећи стиче сопствено и непосредно право према дужнику, ако није што друго уговорено или не произлази из околности посла, а према одредби члана 262. став 1. истог закона поверилац у обавезном односу овлашћен је да од дужника захтева испуњење обавезе, а дужник је дужан испунити је савесно у свему како она гласи, а према ставу 2. када дужник не испуни обавезу или задоцни са њеним испуњењем, поверилац има право захтевати и накнаду штете коју је услед тога претрпео, док према одредби члана 266. став 1. истог закона поверилац има право на накнаду обичне штете и измакле користи коју је дужник у време закључења уговора морао предвидети као могуће последице повреде уговора, а с обзиром на чињенице које су му тада биле познате или морале бити познате. Из ових законских одредби произилази да треће лице у чију корист је између уговорних страна уговорено потраживање, односно корист има сопствено и непосредно право према дужнику те обавезе да тражи њено извршење, а за случај да је дужник не изврши или задоцни са испуњењем право на накнаду штете коју трпи због неизвршења уговорне обавезе. То даље значи да право за накнаду штете треће лице као бенефицијар има само за случај неизвршења уговорне обавезе према њему, задоцњења у њеном извршењу или непотпуног извршења.

Како је у конкретном случају у корист тужилаца, као запослених код претходног закупца уговорена обавеза новог закупца, овде туженог, да са њима заснује радни однос то

су тужиоци као бенефицијери имали право да од дужника обавезе, овде туженог затраже извршење обавезе, заснивање радног односа са њима, па тек за случај да дужник одбије да изврши своју обавезу тужиоци као трећа лица, бенефицијери, стичу право на накнаду штете настале повредом уговорне обавезе у смислу члана 262. став 1. и 2. у вези члана 149. ЗОО. Имајући у виду да захтев за испуњење уговорне обавезе АА, ББ, ВВ и сада пок. ДД нису поставили, то немају право на накнаду штете због неизвршења уговорне обавезе, какав тужбени захтев је постављен у овој парници.

Наводи ревизије да захтев за извршење уговорне обавезе тужиоци нису могли поставити јер их тужени није позвао да заснују радни однос са њим, без основа су, с обзиром да чланом 7. уговора је прописана обавеза туженог да заснује радни однос са 50 радника бившег запосленог, при чему није прописана обавеза која од уговорних страна ће обавестити бенефицијере о њиховом праву да заснују радни однос са туженим, због чега нема места ни примени одредбе члана 268. ЗОО, која прописује да уговорна страна која је дужна да обавести другу страну о чињеницама које су од утицаја на њихов међусобни однос одговара за штету коју претрпи друга страна због тога што није била на време обавештена. Посебно што је 01.09.2006. године одржан састанак са тадашњим власником туженог као новим закупцем, који их је обавестио о могућности закључења уговора о раду са туженим, што у конкретном није прописивало обавезу запослења у пословном простору који је предмет закупа, јер тако није уговорено чланом 7. уговора о закупу.

Стога је правилно, супротно ревизијским наводима другостепени суд применио материјално право када преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев у целости па је на основу члана 414. став 1. ЗПП Врховни суд одлучио као у изреци.

Туженом нису досуђени трошкови одговора на ревизију, јер исти нису били нужни за одлучивање о изјављеном правном леку сходно члану 154. ЗПП.

**Председник већа-судија,
Драгана Маринковић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**